

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

INTELLECTUAL OUTPUT 2

PROMOTING AND DEVELOPING MOTHERS' SOCIAL-RELATIONAL AND EMOTIONAL SKILLS: PATHS, TOOLS, IDEAS AND ACTIVITIES

TASK 2.5 TRANSNATIONAL REPORT: REPORT ON THE DATA EMERGED FROM PARTNER COUNTRIES - ITALY, GREECE, ESTONIA, CROATIA, & ROMANIA

RE-ABILITY: Adult education to promote Relational Ability -
Agreement number: 2020-1-IT02-KA204-079777 Erasmus + KA2 - Strategic Partnership for adult education

Women's Support and
Information Center
There is a way out of violence!

INTELLECTUAL OUTPUT 2 – TASK 2.5

PROMOTING AND DEVELOPING MOTHERS' SOCIAL-RELATIONAL AND EMOTIONAL SKILLS: PATHS, TOOLS, IDEAS AND ACTIVITIES

RE-ABILITY: Adult education to promote Relational Ability -

Agreement number: 2020-1-IT02-KA204-079777 Erasmus + KA2 - Strategic Partnership for adult education

Women's Support and
Information Center
There is a way out of violence!

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Indeks

O ovom izvješću	4
1. Obrazovna autonomija i emocionalna inteligencija	4
2. Istraživanje literature o obrazovnoj autonomiji i emocionalnoj inteligenciji majki žrtava nasilja	4
2.1 Posebne politike prema majkama žrtvama nasilja	5
2.2 Posebne politike/zakoni koji se odnose na obrazovnu autonomiju majki žrtava nasilja	5
2.3 Tijela odgovorna za razvoj i provedbu politike	5
2.4 Odredbe/zakoni/politika u vezi s podrškom roditeljstvu za majke žrtve nasilja	6
2.5 Inicijative za osnaživanje majki	6
2.6 Specijalizirani tretman za majke žrtve nasilja	7
2.7 Strategije i programi usmjereni na emocije usmjereni na razvoj vještina emocionalne inteligencije majki	7
2.8 Programi usmjereni na razvoj roditeljskih vještina kod majki žrtava nasilja	8
2.9 Intervencije/smjernice/politike usmjerene na odnos majka-dijete	8
3. Stajališta stručnjaka o problemu odgojne autonomije i emocionalne inteligencije majki žrtava nasilja	8
Prilog 1: Najbolje prakse i SWOT analiza u zapadnoj Europi	12
Prilog 2: Dobre prakse i SWOT analiza u istočnoj i srednjoj Europi	18
Prilog 3: Dobre prakse i SWOT analiza u sjevernoj Europi	28
Prilog 4: Dobra praksa i SWOT analiza u južnoj Europi i na Britanskom otočju	34

O ovom izvješću

Svrha ovog izvješća je prikupiti, predstaviti i zatim usporediti podatke koji su se do sada pojavili između različitih zemalja partnera. Konkretno, radi se o informacijama za pojedine zemlje o politikama koje se odnose na obrazovnu autonomiju i emocionalnu inteligenciju majki-žrtava nasilja, a koje su dobivene ne samo istraživanjem literature već i intervjuima sa stručnjacima socijalnih službi. Na kraju, prikazane su i dobre prakse u Europi te SWOT analiza tih praksi.

Obrazovna autonomija i emocionalna inteligencija

Prije iznošenja podataka koji su se pojavili, vrijedi definirati dva ključna pojma, a to su obrazovna autonomija i emocionalna inteligencija. Konkretno, obrazovna autonomija odnosi se na sposobnost učenika da preuzmu kontrolu i odgovornost za vlastito učenje, kako u smislu onoga što uče, tako i načina na koji to uče. Polazi se od ideje da su studenti sposobni za samousmjerenje i razvijanje samostalnog i proaktivnog pristupa učenju. Pokazalo se da su više razine obrazovne autonomije povezane s višim razinama samoodređenja i motivacije te se posljedično postiže osnaživanje žena. Stoga se čini da bi odgojnu autonomiju trebalo prepoznati kao važan cilj za majke žrtve nasilja u centrima/slужbama/skloništima.

Nadalje, emocionalna inteligencija odnosi se na vrstu socijalne inteligencije koja uključuje sposobnost praćenja vlastitih i tuđih emocija, njihovo razlikovanje i korištenje informacija za usmjerenje vlastitog razmišljanja i djelovanja (Salovey & Mayer, 1990.). Stoga je to zasebna kognitivna sposobnost, ali također povezana s općom inteligencijom i ima četiri komponente. To su samosvijest, koja se odnosi na prepoznavanje vlastitih emocija i njihovog utjecaja na misli i ponašanja, prepoznavanje vlastitih snaga i slabosti te samopouzdanje, upravljanje sobom, što se odnosi na kontrolu osjećaja i impulzivnog ponašanja, upravljanje emocijama na zdrav način, inicijative, predanosti i ponašanja koja se prilagođavaju promjenjivim okolnostima, društvena osviještenost, koja se odnosi na empatiju i prepoznavanje dinamike moći u grupi ili grupnoj organizaciji te upravljanje odnosima, što se odnosi na razvoj i održavanje dobrih odnosa, jasnu komunikaciju, dobru suradnju, nadahnuće i utjecaj na druge i upravljanje sukobima. Stoga je visoka emocionalna inteligencija važan aspekt u životu majke i treba je razvijati u socijalnim službama.

Istraživanje literature o odgojnoj autonomiji i emocionalnoj inteligenciji majki žrtava nasilja

Ovo poglavlje daje pregled postojeće literature i politika, intervencija i smjernica koje se odnose na obrazovnu autonomiju i emocionalnu inteligenciju zlostavljanih majki. Konkretnije, odnosi se na alate i metode usmjerene na razvoj dovoljne razine obrazovne autonomije i emocionalne inteligencije kod majki koje su žrtve nasilja u centrima/slужbama/skloništima zemalja partnera.

2.1 Posebna pravila za majke žrtve nasilja

Ne postoje posebna pravila za majke žrtve nasilja u Grčkoj, Estoniji, Italiji, Hrvatskoj i Rumunjskoj. U gotovo svim zemljama, žrtve obiteljskog nasilja općenito su zaštićene zakonima o obiteljskom nasilju. Konkretno, zakoni 3500/2006 i 4531/2018 primjenjuju se u slučajevima nasilja u obitelji u Grčkoj, zakon o zaštiti od nasilja u obitelji i članci 215a i 179a Kaznenog

zakona u Hrvatskoj, zakon br. 217/2003 u Rumunjskoj i zakon br. 154 od 15. travnja 2001. u Italiji. Jedina iznimka je Estonija, gdje nema kaznenog djela nasilja u obitelji i u tim se slučajevima primjenjuju članci Kaznenog zakona.

Specifične politike/zakoni koji se odnose na obrazovnu autonomiju majki žrtava nasilja

U Grčkoj postoji mnogo institucija koje organiziraju škole roditeljstva, grupe za osnaživanje, psihoedukativne aktivnosti i ženske terapijske grupe za podršku majkama žrtvama nasilja u njihovoj ulozi žene i majke, kao i za jačanje njihove roditeljske uloge i odnosa s djecom.

U Hrvatskoj ne postoji razvijena zakonska regulativa koja definira posebne obrazovne planove za žene žrtve nasilja. Međutim, u kontekstu Akcijskog plana EU-a za ravnopravnost spolova (GAP) III, inicijative poput profesionalnog savjetovanja za žrtve obiteljskog nasilja te digitalne tehnologije i rješenja ubrzavaju napredak u rodnoj ravnopravnosti i osnaživanju žena.

Nadalje, u Rumunjskoj obrazovne aktivnosti za majke žrtve nasilja nisu izričito spomenute u zakonu, ali u okviru Operativnog akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije za promicanje jednakih mogućnosti i postupanja između žena i muškaraca, različiti institucije bi trebale provoditi obrazovne programe, uključujući partnerstva škola-zajednica-dom.

U Italiji obrazovne aktivnosti pokreću različite institucije, ali ne postoje posebne politike koje se posebno odnose na obrazovnu autonomiju majki žrtava nasilja. U Estoniji o tome nema informacija.

2.3 Vlasti odgovorne za razvoj i provedbu politike

U Grčkoj je Glavno tajništvo za demografiju, obiteljsku politiku i ravnopravnost spolova glavno državno tijelo odgovorno za zaštitu i potporu ženama žrtvama nasilja, dok je Ministarstvo pravosuđa odgovorno za provedbu zakona. U Estoniji politike kaznenog progona koordinira Ministarstvo pravosuđa, dok politike podrške žrtvama uglavnom izrađuje i provodi Odbor za socijalno osiguranje Republike Estonije, vladina agencija koja pripada Ministarstvu za socijalna pitanja.

U Hrvatskoj je državno tijelo nadležno za slučajeve nasilja u obitelji Ministarstvo unutarnjih poslova, odnosno lokalne policijske postaje, centri za socijalnu skrb i obiteljski centri, bolnice, državno odvjetništvo i sudovi. U Rumunjskoj su uključena tijela Ministarstva rada i socijalne zaštite preko Nacionalne agencije za jednake mogućnosti muškaraca i žena, ministarstva obrazovanja, unutarnjih poslova i pravosuđa te razne nevladine organizacije. U Italiji su razne decentralizirane javne institucije države, lokalne vlasti, pokrajine i općine, udruge i centri za borbu protiv nasilja te ženske strukovne organizacije odgovorne za politike koje se tiču majki žrtava nasilja.

Odredbe/zakoni/politika u vezi s podrškom roditeljstvu za majke žrtve nasilja

U Grčkoj postoji nekoliko zakona koji se bave obiteljskom politikom i potporom obitelji, ali niti jedan zakon ne spominje politike koje su usmjerene isključivo na majke žrtve nasilja. Potpora roditeljstvu općenito također se spominje u Razvojnem planu za djecu i obitelji 2012.-2020. u Estoniji, ali ne postoje službene odredbe, zakoni ili politike koje se posebno bave majkama žrtvama nasilja. U Hrvatskoj je zabilježeno da nekoliko institucija i nevladinih organizacija u sklopu svog rada provodi aktivnosti podrške roditeljstvu usmjerene na žene žrtve nasilja i njihovu djecu.

Prema zakonu br. 211 iz 2004., žrtve nasilja u Rumunjskoj imaju pristup informacijama, zaštiti i podršci, kao što je financijska naknada, ali ne postoji posebna odredba o potpori roditeljstvu za majke žrtve nasilja. Na političkoj razini, mogućnost smještaja majki žrtava nasilja u prikladne strukture, poput centara za borbu protiv nasilja, zajedno s njihovom djecom jedna je od mjera podrške usmjerenih majkama žrtvama nasilja.

Inicijative za osnaživanje majki

U Grčkoj majke žrtve nasilja dobivaju savjetodavnu i psihološku podršku, a njihova se uloga majke jača kroz individualno savjetovanje, terapijsku podršku, grupe za osnaživanje i 'škole roditeljstva' koje nude savjetovanje o roditeljstvu. U Estoniji je najvažnija pravna poluga koja podupire osnaživanje žrtava općenito Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća kojom se postavljaju minimalni standardi o pravima, potpori i zaštiti žrtava kaznenih djela. Što se konkretno tiče osnaživanja žrtava nasilja koje su ujedno i majke, postoje aktivnosti koje jako ovise o pružateljici usluga i iskustvu savjetnice, kao što su grupe vršnjačke podrške i grupe podrške u kojima se odvijaju različite likovne radionice.

U Hrvatskoj neki prihvatni centri pružaju psihosocijalnu podršku ženama i djeci žrtvama obiteljskog nasilja i organiziraju redovite grupne radionice. Grupni rad odvija se kroz grupe samopomoći, psihoedukativne radionice za odrasle i djecu te kreativne radionice. Radionice se uglavnom odnose na jačanje roditeljskih vještina i kompetencija, brigu o zdravlju, bibliografske grupe, likovne radionice i druge aktivnosti temeljene na procjeni trenutnih potreba. Što se tiče osnaživanja majki koje su žrtve nasilja u Rumunjskoj, nekoliko organizacija pruža usluge savjetovanja i podrške kako bi pomogle majkama da se nose s raznim problemima povezanim s razvojem djeteta i jačanjem obiteljskog života. U Italiji, neki alati usmjereni na osnaživanje majki tiču se razvoja radionice za podršku roditeljstvu za majke žrtve nasilja s posebnim osvrtom na svjedočenje nasilju, razne grupe podrške kroz koje su žene dobile snagu i centralu "Telefono Rosa", koja podržava žene žrtve nasilja.

Specijalizirani tretman za majke žrtve nasilja

U Grčkoj se podrška majkama žrtvama nasilja temelji na rodnoj perspektivi, pri čemu je najprikladniji feministički pristup koji gleda na povijesni i društveni kontekst nasilja. Uz kognitivnu bihevioralnu terapiju i sustavno savjetovanje za obiteljske parove, također se provodi savjetovanje o socijalnoj i interkulturalnoj podršci kako bi se žrtve zaštitile od višestruke diskriminacije. Postoje i programi liječenja koji se temelje na terapijskom pripovijedanju i psihoterapiji odnosa uz pomoć umjetnosti, uključujući, primjerice, terapiju knjigama i tehnike grupnog savjetovanja.

U Estoniji se također primjenjuju različiti pristupi u području podrške koja se pruža majkama žrtvama nasilja. Konkretnije, obiteljska terapija preporučuje se za promjenu načina na koji obitelj funkcionira, a terapija parova usmjerena na emocije (EFT) za promatranje emocija u već uspostavljenom obrascu odnosa. Nadalje, psihoanalitička psihoterapija smanjuje emocionalnu napetost i povećava samosvijest, dok motivacijsko intervjuiranje izaziva pozitivne promjene u ponašanju ljudi. Egzistencijalna psihoterapija pomaže ljudima živjeti život u skladu sa svojim željama, ciljevima i vrijednostima.

U Hrvatskoj grupni rad vezan uz stres i traumu majki žrtava nasilja ima dvojaku ulogu. Prvi se odvija kroz edukativne radionice na kojima sudionici uče o izvorima i učincima stresa te aktivnostima za njegovo smanjenje. Druga uloga uključuje omogućavanje žrtvama da komuniciraju s drugima, normaliziraju svoja iskustva i reakcije, dobiju podršku od ljudi sa sličnim iskustvima i motiviraju ih da krenu naprijed.

U razdoblju 2018. – 2021. Ministarstvo rada i socijalne pravde u Rumunjskoj, putem Nacionalne agencije za jednake mogućnosti za žene i muškarce, planira promicati inicijative za rehabilitaciju žrtava kroz programe obuke o razvoju kognitivnih, psihoterapijskih i drugih terapija, koja se provodi s ciljem povećanja autonomije i svijesti o društvenoj vrijednosti pojedinca, razvoja odgovornosti i obnove socijalnih vještina. Najčešće intervencije za majke žrtve nasilja u Italiji su psihoterapijski i/ili farmakološki tretman jednog ili oba roditelja, parna ili obiteljska terapija, individualna i parna psihološka podrška, smještaj u rehabilitaciju u zajednici, ekonomska podrška, kao i obrazovna podrška. i obiteljska organizacija.

Strategije i programi usmjereni na emocije kojima je cilj razviti vještine emocionalne inteligencije majki

U Grčkoj, usluge koje se pružaju majkama žrtvama nasilja za poboljšanje njihove emocionalne inteligencije i psiho-emocionalnih vještina odnose se na individualnu podršku i savjetovanje za osnaživanje, grupno savjetovanje za osnaživanje (vršnjačko savjetovanje), terapijske grupe za poboljšanje psihosomatskih manifestacija kod majke i djeteta odnosima, psihopedagoškim intervencijama s ciljem psihoemocionalnog osnaživanja te školama roditeljstva koje pružaju savjetovanje o pedagoškim, psihosocijalnim, psihosomatskim i duhovno-emocionalnim temama.

U Estoniji se većina programa i tečajeva o vještinama emocionalne inteligencije plaćaju i ciljaju na određenu skupinu, kao što su učitelji i menadžeri, ali resursi za razvoj tih vještina kod zlostavljanih majki su rijetki. S druge strane, kao što je već spomenuto, pojedini udomitelji u Hrvatskoj pružaju psihosocijalnu podršku ženama i djeci žrtvama nasilja te organiziraju grupne radionice koje se uglavnom tiču razvoja roditeljskih vještina i kompetencija te druge aktivnosti na temelju trenutne procjene potreba, uključujući aktivnosti usmjerena na razvoj vještina emocionalne inteligencije. U Rumunjskoj i Italiji ne postoje programi ili strategije usmjereni na razvoj vještina emocionalne inteligencije, posebno za majke žrtve nasilja.

Programi usmjereni na razvoj roditeljskih vještina majki žrtava nasilja

Ni u jednoj zemlji projekta ne postoje programi koji su posebno usmjereni na majke žrtve nasilja, već samo interventni programi za roditelje koji imaju za cilj poboljšati ulogu i učinkovitost roditelja.

1.2 Intervencije/smjernice/politike usmjerene na odnos majka-dijete

Iako zakon pruža potporu ženama i djeci žrtvama nasilja u Grčkoj, ne postoji pravni okvir koji spominje ciljane intervencije podrške, osnaživanje i pomoć majci i djetetu za jačanje njihove veze. U Estoniji, Program za unutarnju sigurnost žena usmjeren je na žene koje žele živjeti bez nasilja i koje su pobjegle nasilju u obrazovanju/obrazovanju. Tijekom programa dublje se obrađuje tema nasilja nad djecom i odnosa majka-dijete, a važnim se smatra pažljivo upravljanje osjećajima i svestrano njegovanje empatije. U Italiji se govori o različitim vrstama odgoja na kojima bi roditelji trebali raditi, kao što je odgoj za smirenost i spokoj, upravljanje emocijama, vrijednosti, promišljanje, prihvaćanje i povjerenje. Konačno, u Hrvatskoj i Rumunjskoj ne postoje intervencije/smjernice/politike usmjerene na odnos majka-dijete.

Stavovi stručnjaka o odgojnoj autonomiji i emocionalnoj inteligenciji majki žrtava nasilja

Ovo poglavlje ispituje informacije dobivene iz polustrukturiranog intervjua sa socijalnim radnicima o politikama, intervencijama i smjernicama usmjerenim na razvoj obrazovne autonomije i emocionalne inteligencije majki koje su žrtve nasilja u centrima/službama/skloništima. Intervju je prilagođen nacionalnom kontekstu i obavljen je s 5-10 stručnjaka za socijalne usluge u svakoj zemlji. Zbog restriktivnih mjera nametnutih pandemijom COVID-19, svi intervjui obavljeni su putem Zooma. Sudionicima je objašnjena svrha intervjua te su svi sudionici primili i potpisali obrazac za informirani pristanak prije intervjua. Svi podaci istraživanja anonimizirani su i analizirani te su korištene različite vrste analiza, poput analize sadržaja, tematske analize i analize diskursa.

Što se tiče radnog iskustva, svi ispitanici rade za organizacije koje pružaju usluge podrške žrtvama rodno uvjetovanog nasilja, uključujući savjetovanje i pravnu pomoć. Tako specijalizacije koje se spominju u intervjuima uključuju psihologe, savjetnike, socijalne radnike, pravnike i sociologe u savjetovalištim, skloništima i nevladinim organizacijama, a njihovo radno iskustvo je od 3 mjeseca do 16 godina. U Italiji su svi ispitanici imali dodira s temom posla i na prijašnjim pozicijama, au Hrvatskoj, Grčkoj i Rumunjskoj oko polovica. U Estoniji nitko od njih nije prethodno radio u drugim službama za podršku ženama.

Svi ispitanici u Grčkoj, Rumunjskoj i Estoniji izjavili su da su obučeni za svoj posao. Konkretnije, spomenuto je da obrazovne programe, radionice i seminare različitog interesa kontinuirano održavaju javna i privatna tijela, poput Zavoda za socijalno osiguranje u Estoniji. Neki od primjera ovih treninga su edukativni programi o pitanjima vezanim uz obitelj, nasilje i poremećaje, oblike zlostavljanja i privrženosti, traumu, upravljanje žrtvama i posttraumatski stres, Istanbulsku konvenciju, proceduralna pravna pitanja, kao i LGBTQI pitanja, rod perspektiva, osobni razvoj, savjetovanje i alternativne metode terapije. U Italiji većina sudionika nikada nije imala priliku proći obuku vezanu uz posao, a ostali nisu mogli sudjelovati u planiranoj obuci zbog osobnih ili radnih problema. U Hrvatskoj se u prihvatnim centrima ne provodi sustavno osposobljavanje, već ovisi o želji i motivaciji stručnjaka da traži i pohađa programe osposobljavanja.

Ovi tečajevi obuke u uključenim zemljama omogućuju profesionalcima da obogate svoje znanje i steknu specijalizaciju, dok se upoznaju s novim terminima, tehnikama, alatima i

metodologijama u području koje se stalno razvija. Drugim riječima, aktivnosti obuke doprinose osobnom i profesionalnom razvoju osoblja.

Što se radnog iskustva tiče, u Grčkoj, Estoniji, Italiji i Rumunjskoj timski rad je visoko cijenjen u radnom kontekstu i svi su sudionici ocijenili iskustva kolega kao temeljna i neophodna za poboljšanje njihove učinkovitosti kroz razmjenu mišljenja. No, u Hrvatskoj se ističe da unutar tima treba postojati jasna podjela poslova. Učestalost sastanaka unutar tima razlikuje se od zemlje do zemlje. U Grčkoj, Hrvatskoj i Rumunjskoj postoje dnevni ili tjedni termini ovisno o potrebama centra, dok se u Estoniji i Italiji osoblje sastaje jednom mjesečno, osim u visokorizičnim slučajevima koji zahtijevaju svakodnevne razgovore između tima.

Gotovo svi sudionici iz Italije, Grčke, Rumunjske i Estonije pozitivno su ocijenili odnos s korisnicima, ističući da se on temelji na načelima povjerenja, poštenja, solidarnosti, suradnje i podrške. U tom kontekstu, stručnjaci moraju biti otvoreni, brižni, prijateljski raspoloženi, pokazivati empatiju i bezuvjetno pozitivno uvažavanje. Međutim, vrijedi napomenuti da je jedan ispitanik iz Estonije također naglasio potrebu da se odnos održi strogo profesionalnim.

U Grčkoj, Rumunjskoj, Estoniji i Italiji većina socijalnih radnika priznala je da se u svakodnevnoj praksi suočava s brojnim izazovima. Neki od njih tiču se sumnjičavosti korisnika, nepoštenja i niskog samopoštovanja, kao i razlika u stupnju obrazovanja i govornom jeziku. Ostale poteškoće odnose se na nedostatak nadzora i različite specijalizacije u svakoj smjeni, suradnju s drugim službama, nedostatak sredstava i vremena, složenost zahtjeva i moguće prijetnje od strane supružnika. Unutar prihvatnih centara također postoje poteškoće kao što su sukobi među korisnicima i razmišljanja o tome u kojoj bi mjeri stručnjaci trebali brinuti o djeci.

Vrijedno je spomenuti da se u Estoniji Individualizirani obrazovni plan (IEP) naziva Plan vođenja slučaja. PEI sastavljaju psiholozi i socijalni radnici u Grčkoj, multidisciplinarni tim u Rumunjskoj i Italiji te konzultant koji dočekuje majku u Estoniji. Tako većina ispitanih socijalnih radnica sudjeluje u izradi IOP-a kroz individualizaciju svakog plana prema potrebama žrtve te praćenje i evaluaciju IOP-a. Ova se evaluacija odvija putem anketa tijekom ciklusa savjetovanja, praćenja i izvješća u Grčkoj te radionica i sastanaka unutar tima i s majkom u Rumunjskoj, u različito vrijeme ovisno o slučaju. U Estoniji i Italiji evaluacija je u tijeku putem pregleda i praćenja. U Grčkoj i Italiji majka je neizravno uključena u izradu IEP-a jer se prilagođava njezinim potrebama i predstavlja joj se, ali u Rumunjskoj i Estoniji izravno je uključena svojim prijedlozima na početku, a zatim objašnjenjem i svojim pristankom. u pogledu aspekata i faza plana.

U Grčkoj ciklus savjetovanja varira u većini slučajeva od 8 do 15 termina/sesija, traje oko sat vremena i odvija se u prostorijama posebno dizajniranim za tu svrhu, baš kao i u Rumunjskoj, gdje se intervencija odvija u zaštićenom i udobnom prostoru. , licem u lice ili telefonom, s ciljem optimalne komunikacije. U Estoniji su prihvatni centri stanovi, a savjetovanje se odvija u dnevnoj sobi koja je opremljena deka i mekim igračkama i opisana je kao ugodna i ugodna, unatoč nedostatku prirodnog svjetla i problemima s temperaturom u nekim slučajevima. S druge strane, u Italiji ne postoji poseban kontekst za rad s majkama u prihvatnim centrima, već se to obično odvija navečer, kada djeca spavaju, a majke dijele svoja razmišljanja s operaterkom. Nadalje, u Grčkoj se provode specifične radionice, kao što su kreativne radne aktivnosti, programi osnaživanja, tečajevi grčkog jezika, škole roditeljstva i

seminari radnog savjetovanja, dok se u Estoniji slijedi specifičan pristup za klijenta, fokusiran na unutarnju svijest i dodatne aktivnosti /radionice za majke i/ili djecu. U Italiji neke organizacije pokreću tematske radionice unatoč teškoćama organiziranja aktivnosti koje uključuju i majke i djecu, s posljedičnim odvrćanjem pažnje majki, dok se u drugima ne organiziraju posebne radionice ili igre za djecu.

Što se tiče doživljaja emocionalne inteligencije, svi socijalni radnici u Hrvatskoj, Grčkoj, Estoniji i Rumunjskoj poznaju pojam emocionalna inteligencija, za razliku od nekih ispitanika u Italiji koji su trebali kratku definiciju pojma. Većina praktičara iz svih zemalja slaže se da je to važan aspekt i da ga neizbježno pokušavaju koristiti u svakodnevnoj praksi s majkama žrtvama nasilja.

Što se tiče treninga emocionalne inteligencije, u Hrvatskoj ne postoje posebni obrazovni programi, a znanja se stječu kroz općeobrazovne programe koji mogu biti usmjereni na EI, samoinicijativno istraživanje i osobne terapije. U Rumunjskoj, sudionici ističu potrebu za posebnom obukom o ovoj temi, dok u Grčkoj i Italiji nisu uspjeli identificirati nikakvu posebnu obuku za poboljšanje vještina emocionalne inteligencije korisnika, osim savjetovanja ili akademskih programa javnih i privatnih institucija. Nadalje, svi stručnjaci u Hrvatskoj, Rumunjskoj, Grčkoj i Italiji koji koriste emocionalnu inteligenciju u svakodnevnoj praksi svoj rad s korisnicima na emocionalnim kompetencijama ocjenjuju dobrim ili vrlo dobrim.

Međutim, u svim zemljama ne postoje posebne smjernice i/ili protokoli za samohrane majke/žrtve nasilja kako bi razvile dovoljnu razinu emocionalne inteligencije, osim nekih općih vrijednosti; niti alate/modele koji se koriste u službi za educiranje korisnika u emocionalnoj inteligenciji, osim nekih nestrukturiranih alata, radionica, tehnika i aktivnosti poput sastanaka osobnog razvoja koji su dostupni savjetniku i ovise o spremnosti korisnika da ih prati.

U Hrvatskoj se većina ispitanica slaže da su motivacija i sposobnost majki vrlo važne za učinkovitost rada na emocionalnoj inteligenciji, au Grčkoj, Italiji i Rumunjskoj kažu da je rad na emocionalnoj inteligenciji s majkama važan, učinkovit i čak neophodan. samo za majke, jer im pomaže u postizanju ciljeva i osnažuje ih, ali i za one oko njih. U Estoniji se kaže da je rad na emocionalnoj inteligenciji dug proces na koji utječe kratko vrijeme intervencije i stanje uma korisnika.

Što se tiče iskustva obrazovne autonomije, u svim zemljama majkama se pruža podrška u razvijanju njihovih roditeljskih vještina prema njihovim željama i potrebama, ne samo izravno kroz grupne i kreativne radionice, već i neizravno kroz savjetovanje i osnaživanje te psihoedukaciju. Stručnjaci iz svih zemalja slažu se da je obrazovna autonomija majki žrtava nasilja temeljni cilj i sastavni dio rada unutar službi, jer je povezana s njihovom neovisnošću. Nadalje, spominje se da se odgojna autonomija postiže izravno na vrlo vješt način uzimajući u obzir ranjivost majki kroz radionice usmjerene na samopouzdanje i samopoštovanje te se otkriva u kojoj se mjeri to postiže kroz praćenje.

Većina stručnjaka u svim zemljama slaže se da ne postoje posebne smjernice i/ili protokoli za samohrane majke/žrtve nasilja koji im omogućuju da razviju dovoljnu razinu obrazovne autonomije, osim sigurnosnih planova u Hrvatskoj, općih smjernica u Estoniji i međunarodnih protokola koji nisu primijenjeni na nacionalnoj razini u Grčkoj. Većina njih nije mogla

identificirati niti jedan alat/model koji se koristi u njihovoj službi kako bi se korisnicima omogućila obrazovna autonomija, osim besplatne pravne pomoći, opismenjavanja, karijernog i financijskog savjetovanja u Hrvatskoj, strukturiranih alata povezanih sa savjetovanjem za posao ili razvojem vještina u Grčkoj te nekih radionica i savjetovanje u Rumunjskoj. Ukratko, većina ispitanica u svim zemljama primijetila je da postoje nedostaci u razvoju emocionalne inteligencije i obrazovne autonomije majki žrtava nasilja koje se obraćaju ovim službama. Stoga se predlaže da se broj djelatnika uskladi s potrebama službi te da se organiziraju razne edukacije, poput onih koje će osoblje upoznati s principima osobnog oporavka, jer se s ovim ženama svakodnevno radi više specijalnosti. osnova.

Nadalje, opsežnija obuka smatra se ključnom, uključujući radionice i fokusne grupe usmjerene na poboljšanje vještina korisnika. Drugim riječima, potrebno je razviti posebne alate koji uzimaju u obzir različita pitanja, poput suradnje između institucija i dobi djece koja su udomljena. Ukazuje se i na poteškoće i potrebe majki te predlaže značajnije državne potpore, primjerice u financijskom području.

Dodatak 1: Dobre prakse i SWOT analiza u zapadnoj Europi

Naziv programa/intervencije	Naziv odgovorne organizacije/službe i država/lokacija	Područje djelovanja/Tematsko	Povijest projekta (početak i razvoj te strateški kontekst)	Opći opis (ciljevi, aktivnosti, glavne značajke i izazovi, organizacija, korisnici, partneri, proračun, razdoblje provedbe itd.)	Ishodi, učinak
1. Trostruko P – Program pozitivnog roditeljstva ¹	Međunarodni U više od 30 zemalja uključujući Njemačku Triple P Deutschland	Podržava djetetov razvoj jer sprječava ozbiljne probleme u ponašanju, emocionalnom i razvoju kod djece i adolescenata kroz aktivnosti koje uključuju roditelje i unapređuju njihovo znanje, vještine i samopouzdanje Roditeljima daje jednostavne i praktične strategije koje im	Razvio ga je klinički psiholog profesor Matt Sanders i njegovi kolege s australskog Sveučilišta Queensland, Triple P je podržan više od četiri desetljeća kontinuiranog istraživanja, koje provode akademske institucije u mnogim zemljama. Ovaj je program postao jedna od	Popis programa na više razina koji čini sustav Triple P osmišljen je kako bi se stvorilo obiteljsko okruženje koje najbolje podržava roditelje u zadatku odgoja djece, s nizom programa prilagođenih različitim potrebama roditelja (npr. roditelji djece s invaliditetom; nasilni, depresivni ili nesložni vjenčani roditelji).	Dokazano je da Triple P smanjuje troškove povezane s poremećajem ponašanja, zlostavljanjem djece i smještajem izvan kuće, donoseći značajne prednosti u usporedbi s cijenom programa. Triple P – Positive Parenting Program jedan je od najučinkovitijih roditeljskih programa

¹ www.triplep.net

		pomažu izgraditi snažne, zdrave odnose i ima za cilj opremiti roditelje vještinama i samopouzdanjem koji su im potrebni da budu samodostatni i da mogu upravljati obiteljskim problemima bez stalne podrške. Cilj mu je spriječiti probleme u obitelji, školi i zajednici prije nego što nastanu te stvoriti obiteljsko okruženje koje potiče djecu da ostvare svoje potencijale Za roditelje djece od rođenja do 16.	najpouzdanijih roditeljskih intervencija u svijetu, citirana u izvješćima tijela poput Svjetske zdravstvene organizacije.	Triple P oslanja se na socijalno učenje, kognitivnu bihevioralnu i razvojnu teoriju, kao i istraživanje čimbenika rizika povezanih s razvojem socijalnih i bihevioralnih problema kod djece.	utemeljenih na dokazima u svijetu, potkrijepljen s više od 35 godina kontinuiranog istraživanja. Triple P se koristi u više od 30 zemalja i pokazalo se da djeluje u različitim kulturama, socio-ekonomskim grupama i u mnogim različitim vrstama obiteljskih struktura.
2. Zbornik nadahnutih praksi o ranoj intervenciji i prevenciji u obitelji i	Save The Child - Francuska	Promicanje ciljanih obrazovnih aktivnosti za podršku roditeljskoj	Eurochild Compendium okuplja desetak studija slučaja koje se odnose	Nadovezujući se na 5 godina uzajamnog učenja i razmjene,	Rad s roditeljima, obiteljima i njihovim zajednicama na

podrški roditeljstvu (oktobra 2012.), cura di Eurochild		funkciji i širenje tečajeva usmjerenih na poboljšanje njihovih specifičnih vještina, imaju pozitivan učinak na djecu i obitelji kojima su namijenjeni, konotirajući se kao "politika" za drugačiji način djelovanje i promicanje novog učenja. Podrška roditeljstvu: vrste intervencija	na različite prakse podrške obitelji i roditeljstvu usvojene u Europami objedinjene nekim temeljnim zajedničkim pretpostavkama.	Eurochild pokreće svoj Zbornik inspirativnih praksi o ranoj intervenciji i prevenciji, predstavljajući 12 studija slučaja koje nude uzorak usluga koje su imale dokaziv pozitivan učinak na djecu i obitelji kojima žele služiti.	poticanju stvaranja pozitivnog okruženja u kojem djeca i mladi mogu rasti i napredovati. Pokazati potrebu interveniranja odgovarajućim pravovremenim mjerama kada su djeca, njihovi roditelji ili obitelji u situaciji ranjivosti.
3. Centre d'Accueil en Urgence des Victimes d'Aggressions – CAUVA	Francuska -Centre d'Accueil en Urgence des Victimes d'Aggressions – CAUVA	Usluga nudi, u bolničkom okruženju, psihološku i pravosudnu skrb za žrtve	Hitni prihvatni centar za žrtve agresije djeluje od 1999. godine u gradskom bolničkom centru	Nakon što su primljene u hitnu službu Bordeaux CHU, žrtvama pomaže tim psihologa i socijalnih radnika da donesu prve sudske nalaze potrebne za moguću žalbu. La Cauva prima 3000 ljudi godišnje, u jednakom broju	Gostoljubivost podrška Pratnja

				muškaraca, žena i djece. CAUVA se može pohvaliti timom od 27 članova forenzičke službe i 5 ljudi u prihvatnom centru, koji je uspostavio vrlo bliske veze s pravosudnim okruženjem. U prihvatilištu rade dva socio-pedagoška asistenta, tri psihologa i medicinska tajnica. Sve je organizirano na principu jedinstva vremena i mjesta kako žrtve ne bi morale ponovno proživljavati prošlost zbog koje su nekoliko puta tražile pomoć.	
4. POZITIVNO: Razvoj kompetencija strukovnih stručnjaka u području	Njemačka -Njemački ured za međunarodnu	Istraživanja provode stručnjaci partnerskih institucija uključenih u	Od 2013. Njemački ured za međunarodnu suradnju u strukovnom	Predstavlja iskustva projektnih partnera iz različitih europskih	Istraživanje na nacionalnoj razini u području projekta (opis

poučavanja o pozitivnom roditeljstvu	suradnju u VET-u (GOVET)	projekt koji će razvijati postignute rezultate, sudjelovati na međunarodnim sastancima i treninzima/seminarima . u izradi metodičkog materijala, u organizaciji nacionalnih seminara i radionica (radi razmjene iskustava i znanja).	obrazovanju i osposobljavanju (GOVET) djeluje s partnerima u organiziranju brojnih studijskih putovanja, specijalističkih radionica i konferencija, provedbi pilot projekata, provedbi studija izvedivosti, izradi materijala za tečajeve i pripremi izvješća i evaluacije., Provedba se odvijala različitim brzinama u pojedinim zemljama i s različitim naglascima u skladu s odgovarajućim potrebama i političkim nužnostima.	zemalja, rad s tinejdžerima, maloljetnicima, maloljetnim roditeljima, temeljna načela pozitivnog roditeljstva i osobne vještine potrebne stručnjacima za rad s ovom vrstom publike. Organizirani su i praktični okrugli stolovi, praktični zadaci s ciljem promicanja znanja o samorazvoju.	primjera dobre prakse na nacionalnoj razini, dokumentacija dostupna stručnjacima koji rade u izravnom kontaktu s adolescentima, slične inicijative u uključenim zemljama, davanje prostora nacionalnom obrazovanju mladih, tekuće aktivnosti, iskustva u područje projekta, problematična područja, izazovi, otkrića itd.). Međunarodni okrugli stolovi (prezentacija istraživanja) organizirani tijekom međunarodnih usavršavanja uz nazočnost stručnjaka i nastavnika koji su već
--------------------------------------	--------------------------	--	--	---	---

					stekli iskustvo u ovom području nastave, njihove povratne informacije i promišljanja.
--	--	--	--	--	---

SNAGE	SLABOSTI
• Intervencije prilagođene različitim potrebama roditelja • Programi koji se uspješno izvode godinama • Intervencije provedene na nacionalnoj i međunarodnoj razini • Specijalizirano osoblje • Suradnja između službi • Raznolikost intervencijskih aktivnosti • Znanje i iskustvo o roditeljskim pitanjima • Intervencije pouzdanog roditeljstva od strane međunarodnih organizacija	• Ne postoje programi za majke žrtve nasilja • Europski projekti ograničenog trajanja • Uspješne intervencije samo na nacionalnoj razini bez mogućnosti repliciranja • Mnoge intervencije usmjerene su na obitelji općenito, ne samo na roditelje

MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
• Osmisliti programe za majke žrtve nasilja • Uspješne intervencije na nacionalnoj razini mogu se provoditi i na međunarodnoj razini • Treba razvijati ne samo intervencije u obitelji, već i intervencije roditelja • Promjene politike na nacionalnoj i europskoj razini	• Majke žrtve nasilja nemaju roditeljsku edukaciju • Problemi u prilagodbi nacionalnih intervencija na međunarodnoj razini • Malo specijaliziranog osoblja

Dodatak 2: Dobre prakse i SWOT analiza u istočnoj i srednjoj Europi

Naziv programa/intervencije	Naziv odgovorne organizacije/službe i država/lokacija	Područje djelovanja/Tematsko	Povijest projekta (početak i razvoj te strateški kontekst)	Opći opis (ciljevi, aktivnosti, glavne značajke i izazovi, organizacija, korisnici, partneri, proračun, razdoblje provedbe itd.)	Ishodi, učinak
1. CAP program	Roditeljska udruga Korak po korak (vodi se u Hrvatskoj, program izvorno iz SAD-a)	Zaštita djece Primarna prevencija zlostavljanja djece	CAP je nastao 1978. u Columbusu, Ohio, SAD. Međunarodni centar za prevenciju napada – ICAP, osnovan 1985. godine, proširio je program na većinu država u SAD-u i 18 zemalja svijeta od 1999. godine, od kojih je jedna i Hrvatska. PA Step by Step regionalni je centar za obuku ICAP-a za Hrvatsku. Ciljevi CAP programa su: 1) Smanjiti ranjivost djece i njihovu izloženost različitim oblicima nasilja podučavajući ih učinkovitim strategijama prevencije. 2) Poticati lokalnu zajednicu na aktivno zagovaranje prevencije nasilja u društvu. 3) Poticati odgojno-obrazovne ustanove na sustavan pristup	- Program primarne prevencije zlostavljanja djece u predškolskoj i školskoj dobi, podučava vještinama prevencije u slučajevima seksualnog zlostavljanja. -Program ima nastavni plan i program i brojne popratne materijale -Verzije programa: predškolski, osnovni, tinejdžerski i CAP za	Do danas je u ovaj program uključeno 24.272 odgajatelja, 73.628 roditelja i 117.228 mladih i djece.

			primarnoj prevenciji nasilja nad djecom i među djecom.	djecu s poteškoćama u razvoju	
2. Rastemo zajedno	UNICEF (Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Bugarska)	Obrazovanje roditelja	Centar za podršku roditeljstvu Rastimo zajedno osnovan je 2013. godine. Glavni cilj istoimenog programa je stvoriti poticajno i osnažujuće okruženje u kojem roditelji, zajedno s voditeljima radionica i ostalim roditeljima: -razmijeniti ideje o načinima na koje žive roditeljstvo, - bolje upoznaju sebe kao roditelje, - osvijestiti kako se odnose prema svom djetetu i -upoznati druge moguće načine odgoja djeteta.	Online roditeljska platforma Besplatni tečajevi roditeljstva	-Provodi se u dječjim vrtićima, udrugama i obiteljskim centrima pri centrima za socijalnu skrb u 77 hrvatskih gradova - Djeca od najranije dobi odrastaju u poticajnom obiteljskom okruženju i ostvaruju svoje pravo na roditeljstvo u svom najboljem interesu, a njihovi roditelji konzumiraju pravo na primjerenu podršku u ispunjavanju svojih roditeljskih dužnosti.

3. Inicijativa Grad prijatelj djece	UNICEF (Bjelorusija, Ukrajina, Poljska, Mađarska, Bugarska, Hrvatska, Slovenija i Austrija)	Dječja prava	Dječja prava Inicijativu su 1996. godine pokrenuli UNICEF i UN-Habitat kako bi se postupilo u skladu s rezolucijom donesenom tijekom druge Konferencije Ujedinjenih naroda o ljudskim naseljima (Habitat II) kako bi gradovi postali mjesta pogodna za život za sve. Grad prijatelj djece (CFC) je grad, mjesto, zajednica ili bilo koji sustav lokalne uprave koji se zalaže za poboljšanje života djece unutar svoje nadležnosti ostvarivanjem njihovih prava kako je artikulirano u Konvenciji UN-a o pravima djeteta. U praksi, to je grad, mjesto ili zajednica u kojoj su glasovi, potrebe, prioriteti i prava djece sastavni dio javnih politika, programa i odluka.	-Podržava lokalne vlasti u provedbi Konvencije o pravima djeteta unutar njihovih lokalnih nadležnosti prevođenjem tih prava u praktične, smislene i mjerljive rezultate za djecu, uključujući djecu izbjeglice, migrante i raseljene osobe	-To je grad, mjesto ili zajednica u kojoj su glasovi, potrebe, prioriteti i prava djece sastavni dio javnih politika, programa i odluka.
4. Child Protection Hub/The Child Hub Academy	Terre des Hommes (međunarodna) Bugarska, Češka, Estonija, Njemačka, Mađarska, Latvija, Litva, Poljska,	Zaštita djece, pravda tečajevi e-učenja o: 1.sudjelovanje djece. 2.nadzor	Pokrenut od strane Terre des hommes (Tdh) i njegovih partnera 2015., ChildHub osnažuje i povezuje profesionalce da uče, zagovaraju i surađuju – i postignu više nego što bi mogli sami. Otključava potencijal tisuća aktera	Child Protection Hub je regionalna inicijativa koja promiče stalna poboljšanja praksi i politika zaštite djece u jugoistočnoj	Pozitivan utjecaj na živote preko 500.000 djece i njihovih obitelji

	Rumunjska, Slovačka, Slovenija.	3.multidisciplinarna zaštita djece i četvrto 4. promicanje prakse sudjelovanja djece u radu s djecom pogođenom seksualnim nasiljem ili u riziku od seksualnog nasilja.	zaštite djece isporukom inovativnih usluga, sadržaja i alata koji im pomažu postići pozitivne promjene za djecu. Cilj ChildHuba je jačanje suradnje i inovativnosti u borbi protiv zlostavljanja, trgovine i iskorištavanja djece u jugoistočnoj Europi.	Europi kroz participativni pristup i zajednicu praksi. Ova interaktivna platforma okuplja stručnjake za zaštitu djece iz Europe i šire, gdje razmjenjujemo iskustva i znanja, učimo jedni od drugih, nudimo i primamo podršku.	
5. UNICEF-ov program Roditeljstvo	UNICEF, HoltS, Ministarstvo nacionalnog obrazovanja Rumunjska	Obrazovanje roditelja Online roditeljska platforma Besplatni tečajevi roditeljstva	Together with authorities and Nevladine organizacije razvijaju aktivnosti edukacije o roditeljstvu za sve dobne skupine od 2010. godine. Ovaj skup dobrih praksi razvijen je u sklopu UNICEF-ovih projekata Kampanje dođi u školu UNICEF je surađivao s predstavnicima triju ministarstava (Ministarstvo rada i socijalnog pravosuđa — kroz Nacionalno tijelo za zaštitu prava djeteta i posvojenje (ANPDCA), Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo obrazovanja),	Ojačati roditeljske vještine za poticanje: odnosa između roditelja i djece pune poštovanja i ljubavi; ohrabrenje i mogućnosti učenja za roditelje i djecu; dijeljenje i pomoć među roditeljima i djecom; zaštitu od fizičke opasnosti, odgovarajuću	UNICEF u Rumunjskoj, HoltIS i Ministarstvo obrazovanja razvili su platformu www.educatieparentala.ro o koja prati i osigurava standarde kvalitete i etiku. Preko 800 edukatora dio je programa, a više od 31.000 roditelja i skrbnika u Rumunjskoj dobilo je podršku kroz tečajeve roditeljstva.

			nevladinim organizacijama i sveučilištima na razvoju Nacionalna strategija obrazovanja za roditeljstvo. Njegova je svrha osigurati da svi roditelji u Rumunjskoj mogu imati pristup tim razredima i da njihova djeca dobiju svu podršku kako bi napredovala.	prehranu i zdravstvenu skrb. Također podupire djecu u: razvoju neovisnosti; preuzeti odgovornost i donositi pametne izbore; uključiti se u aktivnosti koje podupiru njihov razvoj i zdravo samopoštovanje; imati priliku promatrati i družiti se s pozitivnim uzorima te razvijati kulturni identitet.	
--	--	--	---	---	--

6. Kampanja First Years First Priority	EuroChild i Međunarodna udruga Step By Step Nacionalni koordinatori kampanje su: Pomoc Deci (Srbija), Plataforma de Infancia (Španjolska), Fundação Nossa Senhora do Bom Sucesso (Portugal), Central Union for Child Welfare (Finska), Family, Child, Youth Association (Mađarska), Child Rights Alliance (Irska), For Zaklada Naša djeca i Trust for Social Achievement (Bugarska), Centar za obrazovanje i profesionalni razvoj Step by Step	Rani razvoj djeteta Socijalna zaštita EU politike i financiranje	Kampanja First Years First Priority pokrenuta je 15. prosinca 2020. (13:30 – 14:30, CET), putem ZOOM-a Eurochild i Međunarodna udruga Step by Step (ISSA) pokrenuli su europsku kampanju o razvoju u ranom djetinjstvu (ECD), u partnerstvu s European Public Health Alliance (EPHA) i Roma Education Fund (REF), uz potporu Zaklade otvorenog društva (OSF). Kampanja First Years First Priority nastoji izgraditi snažnu zajednicu zagovornika ranog dječjeg razvoja na razini EU-a i na nacionalnoj razini kako bi se osiguralo da rano dječji razvoj ostane visoko na političkoj agendi.	Izgradnja zajednice zagovornika ranog dječjeg rasta na nacionalnoj i EU razini Podizanje svijesti o ECD-u te prikupljanje i širenje čvrste baze dokaza Prioritet kampanje su djeca od rođenja do 6 godina, s posebnim osvrtom na: prvih 1000 dana djetetova života; najranjivija djeca (romska i putujuća djeca, djeca s teškoćama u razvoju, djeca migranata i izbjeglica, djeca u riziku od ulaska ili u alternativnu skrb i	Zagovarati davanje prioriteta razvoju ranog djetinjstva (ECD) u javnim politikama kako bi se osiguralo da svako dijete u Europi u dobi od 0 do 6 godina dobije pravedan početak života.
--	---	---	---	---	--

	(Rumunjska), Ensemble pour l'Éducation de la Petite Enfance (Francuska).			ona koja žive u ekstremnom siromaštvu). Kampanja se provodi u 9 zemalja diljem Europe (Bugarska, Mađarska, Francuska, Finska, Irska, Portugal, Srbija, Španjolska, Rumunjska) pod vodstvom nacionalnih koordinatora, koji će pomoći u stvaranju širokih koalicija nacionalnih partnera za jače kampanje na nacionalnoj razini .	
--	--	--	--	--	--

7. Europska mreža za podršku obitelji (EuroFam-Net)	COFACE Families Europe promiče dobrobit, zdravlje i sigurnost obitelji i njihovih članova u društvu koje se mijenja i služi kao subjekt od povjerenja za uključivanje obitelji i za glas/potrebe obitelji u EU i šire	Prava djece, dobrobit obitelji i socijalna jednakost	Pokrenut 2019., EuroFam Net će poduzeti četverogodišnji program aktivnosti financiran iz programa Europske suradnje u znanosti i tehnologiji (COST) (COST Akcija br. 18123). EuroFam-Net COST akcija će: Razviti inovativni konceptualni okvir za istraživanje, politiku i praksu podrške obitelji. Razviti resurse utemeljene na dokazima za politiku i praksu podrške obitelji. Razviti profesionalne vještine i okvire obuke za usluge podrške obitelji i praksu. Usvojiti multidisciplinarni pristup utemeljen na predanosti dječjim pravima, društvenim dobrobiti i metodološke raznolikosti.	Konceptualni okvir istraživanja, politike i prakse podrške obitelji Uključivanje i širenje među svim dionicima – kako bi se poboljšala dostupnost i učinkovitost podrške obitelji	Mladi i obitelji
---	---	--	---	---	------------------

			Promicati široku uključenost i širenje među svim dionicima – uključujući mlade ljude i same obitelji – kako bi se poboljšala dostupnost i učinkovitost podrške obitelji.		
8. Dr. Thomas Gordon' Obuka roditeljske učinkovitosti (P.E.T.)	Gordon Training International (GTI) sa sjedištem u Solana Beachu, Kalifornija, svjetski je poznata organizacija za obuku ljudskih odnosa.	Poučavaju se vještine emocionalne inteligencije Poboljšana otpornost Unutarnja, intrinzična motivacija i etika Dijete djeluje iz obzira prema drugima Razvila se doživotna veza Vještine prenosive u svim odnosima	GTI je 1962. godine utemeljio dr. Thomas Gordon, trostruki kandidat za Nobelovu nagradu za mir, koji je najpoznatiji po svojim programima Obuka za učinkovitost roditelja (P.E.T.) i Obuka za učinkovitost voditelja (L.E.T.).	P.E.T. sat se sastoji od kratkih predavanja, demonstracija, vježbi u radnoj bilježnici, igranja uloga, puno, puno podučavanja, domaćih zadaća i rasprava u malim grupama.	Program koji roditeljima nudi specifične komunikacijske vještine i vještine rješavanja sukoba potrebne za izgradnju i održavanje učinkovitog odnosa s djetetom, u svim i svim okolnostima.

9. Trostruko P – Program pozitivnog roditeljstva	Vidi gore	Vidi gore	Vidi gore	Vidi gore	Vidi gore
--	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

SNAGE	SLABOSTI
● Intervencije prilagođene različitim potrebama roditelja ● Besplatni tečajevi roditeljstva ● Pristup internetskoj platformi za roditeljstvo ● Djelovanje na europskoj, nacionalnoj i lokalnoj razini ● Treninzi koji pomažu obiteljima i stručnjacima da razviju različite vještine ● Specijalizirano osoblje ● Intervencije pouzdanog roditeljstva od strane međunarodnih organizacija	● Ne postoje programi za majke žrtve nasilja ● Neki programi usmjereni su na bebe i malu djecu, a ne na obrazovanje roditelja
OPPORTUNITIES	PRIJETNJE

● Osmisliti programe za majke žrtve nasilja ● Promjene politike na nacionalnoj i europskoj razini ● Potrebno je koristiti brojne popratne materijale programa ● Prava djece trebaju štititi lokalne vlasti ● ● Intervencije mogu koristiti niz mehanizama isporuke i mogu se ponuditi u mnogo različitih okruženja	● Majke žrtve nasilja nemaju roditeljsku edukaciju ● Mnogi roditelji imaju pristup uslugama podrške za svoju djecu, ali ne i obrazovanju roditelja
--	--

Dodatak 3: Dobre prakse i SWOT analiza u sjevernoj Europi

Naziv programa/intervencije	Naziv odgovorne organizacije/sluzbe i država/lokacija	Područje djelovanja/ Tematsko	Povijest projekta (početak i razvoj te strateški kontekst)	Opći opis (ciljevi, aktivnosti, glavne značajke i izazovi, organizacija, korisnici, partneri, proračun, razdoblje provedbe itd.)	Ishodi, učinak
1. Program razvoja djeteta (ICDP)	U 2019. ICDP je bio prisutan u 46 zemalja uključujući sve skandinavske zemlje	Početna točka ICDP programa je istražiti s skrbnicima kako oni vide svoju djecu, promičući pozitivnu sliku o svom djetetu i razmišljajući o njihovoj ulozi skrbnika. ICDP program psihosocijalne intervencije ima za cilj poboljšati i obogatiti odnos između skrbnika i njihove djece. Zadatak ICDP treninga je	Child Development Program (ICDP) počeo je razvijati svoj program obuke 1985. godine, organizacija je osnovana 1992. godine u Norveškoj, s ciljem rada na razvoju djece i mladih. U 2019. ICDP je bio prisutan u 46 zemalja. U svim skandinavskim zemljama ICDP je i dalje snažno prisutan.	ICDP je univerzalni preventivni program koji se nudi roditeljima u grupama. Fokus je na roditeljskim resursima i svladavanju uloge roditelja. Glavni cilj programa je jačanje obiteljskih uvjeta za razvoj djeteta kroz nadzor roditelja. Grupe vode ovlašteni supervizori. Pristup ICDP-a temelji se na ideji da je najbolji način pomoći djeci pomaganje skrbnicima djece. Normalan fizički razvoj mozga ovisi o pravilnoj interakciji između brižne odrasle osobe i djeteta koje raste. U normalnim okolnostima takvo se učenje događa prirodno. Međutim, kada su obitelji iskorijenjene zbog društvenih promjena, migracija, katastrofa, djece koja izgube svoje roditelje ili su umrtvljena ozbiljnom neimaštinom i emocionalnim šokom, ova skrb često	Godine 2014. istražen je dugoročni učinak ICDP programa na roditelje koji traže trajne promjene 6-12 mjeseci nakon programa. Neklinička skupina njegovateljica koja je pohađala ICDP program i nepohađajuća usporedna skupina ispunile su upitnike o roditeljstvu, psihosocijalnom funkcioniranju i poteškoćama djeteta u tri navrata: prije, po završetku i 6-12 mjeseci nakon ICDP programa. Analizirane su promjene

		senzibilizirati, izgraditi kompetencije i povjerenje kod članova zajednice ili postojećeg sustava skrbi o djeci, kako bi se nakon nekog vremena povukli i projekt prenijeli na lokalne stručnjake. Cilj je izvući na površinu unutarnje resurse njegovatelja, stvaranjem toplog ljudskog okruženja, gdje se ljudi osjećaju slobodni da se izraze, razmišljaju, istražuju, eksperimentiraju, testiraju nove		prestane i mora se ponovno aktivirati uz stručnu pomoć.	rezultata tijekom vremena. Grupa ICDP pokazala je značajno poboljšane rezultate u roditeljskim mjerama, manju usamljenost i trendove prema poboljšanoj samoučinkovitosti u usporedbi s usporednom grupom 6-12 mjeseci nakon završetka programa. Grupa ICDP također je izvijestila da njihova djeca provode značajno manje vremena na televiziji i računalnim igricama te da postoji trend prema smanjenju dječjih poteškoća. Ključni pozitivni učinci zadržali su se tijekom vremena, ali na nešto nižoj razini, podupirući provedbu ICDP-a kao
--	--	---	--	--	--

		načine interakcije i dijele osobna iskustva. Osoba koja vodi ICDP program osposobljena je za korištenje određenih pedagoških načela u odnosu na njegovatelje s kojima radi.			općeg roditeljskog programa u cijeloj zajednici. Zaključeno je da treba razmotriti intenzivniju obuku s naknadnim sesijama kako bi se održali i potaknuli početni dobici.
2. Obuka roditeljskog upravljanja - Oregonski model	Island	Problemi u ponašanju djeteta; Obiteljski proces	Program je sredinom 1960-ih prvobitno razvio Gerald R. Patterson. To je društveno-interakcijski model skrojen za ozbiljne probleme u ponašanju. Njegovo temeljno uvjerenje je da su roditelji najbolji učitelji svoje djece. Strategija	Parent Management Training-Oregon Model (PMTO [®]) skup je teorijski utemeljenih roditeljskih programa sa statusom tretmana utemeljenih na dokazima. Roditelji, pretpostavljeni pokretači promjene, uče temeljne roditeljske prakse, posebno poticanje vještina, postavljanje ograničenja, praćenje/nadzor, rješavanje interpersonalnih problema i pozitivno uključivanje. Intervencija učinkovito sprječava i ublažava probleme dječjeg ponašanja zamjenjujući prisilne interakcije	Temeljne roditeljske prakse: ohrabrivanje; Rješavanje problema; Postavljanje ograničenja; Praćenje/nadzor; Pozitivna uključenost roditelja. Ključne prakse podrške: upute; Regulacija emocija; Aktivna komunikacija.

			implementacije je sljedeća: Naučite terapeute da uče roditelje da uče djecu. Također se opisuje kao baziran na prednostima, aktivan i zabavan.	pozitivnim roditeljskim praksama. PMTO je učinkovita metoda za liječenje problema dječjeg ponašanja u sjevernoeuropskoj kulturi i pruža dokaze za uspješnu primjenu metode u društvenim okruženjima na Islandu.	
3. Trostruko P – Program pozitivnog roditeljstva	<i>Vidi gore</i>	<i>Vidi gore</i>	<i>Vidi gore</i>	<i>Vidi gore</i>	<i>Vidi gore</i>
4. Partnerstvo medicinske sestre i obitelji	Norveška	Pomaganje novorođenim roditeljima da uspiju.	Nurse-Family Partnership osnažuje majke koje prvi put dolaze da transformiraju svoje živote i stvore bolju budućnost za sebe i svoju bebu. Tijekom više od četiri desetljeća, istraživanja su dosljedno dokazivala da Partnerstvo	Program funkcionira tako da posebno obučene medicinske sestre redovito posjećuju mlade buduće mame, počevši od rane trudnoće pa sve do djetetova drugog rođendana. Buduće mame imaju koristi od dobivanja skrbi i podrške koja im je potrebna za zdravu trudnoću. U isto vrijeme, nove majke razvijaju blizak odnos s medicinskom sestrom koja im postaje izvor od povjerenja na koji se mogu osloniti za savjete o svemu, od sigurne brige za svoje dijete do poduzimanja	U Norveškoj općine nude programe poput PMTO (Parent Management Training, Oregon Model) ili Triple P kako bi unaprijedile roditeljske vještine kako bi se spriječilo povećanje problema u ponašanju. Neki od programa, poput Nurse Family Partnership (koji se trenutno provodi u

			medicinske sestre i obitelji uspijeva u svojim najvažnijim ciljevima: održavati djecu zdravom i sigurnom i poboljšati živote mama i beba.	koraka za osiguranje stabilne, sigurne budućnosti za oboje.	Norveškoj) imaju globalni cilj poboljšanja životnih okolnosti za rizične obitelji i sprječavanja suboptimalnog razvoja kod djece, globalno. Roditelji se informiraju o dostupnim programima u kontaktu s domovima zdravlja, pružateljima usluga socijalne skrbi i zdravstvenim djelatnicima, a informacije su im dostupne na internetu.
--	--	--	---	---	---

SNAGE	SLABOSTI
● Programi koji djeluju u različitim kulturama, socio-ekonomskim grupama i različitim obiteljskim strukturama ● Dugoročni pozitivni učinci prijavljeni putem upitnika ● Programi koji se uspješno izvode godinama ● Posebno obučeno osoblje i certificirani nadzornici ● Suradnja između službi ● Teorija i programi temeljeni na dokazima ● ● Inovativne ideje i pristupi	● Ne postoje programi za majke žrtve nasilja ● Mnogi programi usmjereni su samo na probleme u ponašanju djeteta ● ● Neki se programi roditeljima daju samo za trenutak rođenja i tijekom prve dvije godine djetetova života
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE

● Osmisliti programe za majke žrtve nasilja ● Intenzivna obuka s naknadnim sesijama mogla bi povećati početne dobitke ● Ovi programi mogu poboljšati životne okolnosti za rizične obitelji ● ● Ovi programi mogu poboljšati roditeljske vještine i djetetov potencijal	● Majke žrtve nasilja nemaju roditeljsku edukaciju ● Neki programi su učinkoviti samo u sjevernoeuropskoj kulturi ● Društvene i emocionalne promjene pobuđuju potrebu za vještijom pomoći
---	--

Dodatak 4: Dobre prakse i SWOT analiza u Južnoj Europi i Britanskim otocima

Naziv programa/intervencije	Naziv odgovorne organizacije/službe i država/lokacija	Područje djelovanja/ Tematsko:	Povijest projekta (početak i razvoj te strateški kontekst)	Opći opis (ciljevi, aktivnosti, glavne značajke i izazovi, organizacija, korisnici, partneri, proračun, razdoblje provedbe itd.)	Ishodi, učinak
1. Projekt DAPHNE "Raising a Child through Prison Bars" : "Odgoj djeteta kroz zatvorske rešetke"	Vodeća organizacija: Institut za dječje zdravlje, Odjel za mentalno zdravlje i socijalnu skrb, Centar za proučavanje i prevenciju zlostavljanja i zanemarivanja djece: Bugarska, Grčka, Rumunjska Partneri: 1) Sveučilište Babes-Bolyai, Fakultet sociologije i socijalnog rada, Odjel za socijalni rad, 2) SWU - Jugozapadno sveučilište "Neofit Rilski", 3) EAVN - Europska mreža protiv nasilja	Rodno uvjetovano nasilje, Seksualno nasilje, Nasilje u obitelji	Većina zatvorenica u Europi su majke, a značajan dio njih jedine skrbnice svoje djece. Činjenica da su već prije zatvaranja bili izloženi socijalnoj isključenosti i zlostavljanju može dovesti do narušenih roditeljskih sposobnosti. Osim toga, zatvaranje roditelja može imati ozbiljne posljedice na razvoj i mentalno zdravlje djeteta. Djeca čiji su roditelji u zatvoru također su u	Ciljane skupine Projekta su zatvorenice (majke u zatvoru, trudnice u zatvoru), djeca roditelja u zatvoru (koja žive u zatvorima – dojenčad, koji žive izvan zatvora – do 18 godina) i znanstveno osoblje ženskih zatvora (socijalni radnici, psiholozi, patronažne sestre, liječnici itd.) i operativno osoblje. Izravni korisnici projekta su majke zatvorenice, zatvorenice trudnice, djeca zatvorenih roditelja koja će sudjelovati u grupama podrške te djeca koja žive u zatvoru. Indirektni korisnici projekta su djeca svih uzrasta koja će imati koristi od	Publikacije i rezultati projekta su sljedeći: Publikacije: 1) Odgoj djeteta kroz zatvorske rešetke: priručnik za stručnjake, 2) Korak po korak vodič za facilitaciju grupe podrške majkama u zatvoru, 3) Korak po korak vodič za facilitaciju grupe podrške djetetu, 4) Letak za majke zatvorenike, 5) Letak za djecu zatvorenih roditelja, 6) Elektronska publikacija - CD koji će

			većem riziku da i sama ostanu beskućnici, institucionalizirana, zatvorena kao i da budu izložena zlostavljanju zbog neadekvatnog roditeljskog nadzora.	majčinih poboljšanih roditeljskih vještina, kao i njihove obitelji. Ciljevi projekta su: - podržati majke u zatvoru i buduće majke da se nose s vlastitim iskustvima zlostavljanja i na što učinkovitiji način ostvare svoju roditeljsku ulogu - sprječavanje i borba protiv zlostavljanja i zanemarivanja djece pružanje podrške djeci čiji su roditelji zatvoreni u svrhu prekidanja kruga nasilja i jačanja otpornosti djece -prikupiti podatke s ciljem mapiranja populacije zatvorenih majki u vezi s demografskim podacima, potrebama i problemima s kojima se suočavaju, iskustvom nasilja u intimnom partneru zatvorenih majki, mentalnim zdravljem djece zatvorenih roditelja kao i zlostavljanjem djece i stilom	sadržavati sve navedene publikacije na svim jezicima i 7) Članak predan za objavu u znanstvenom časopisu Rezultati istraživanja: 1) Podaci o broju djece zatvorenih žena u Grčkoj, Bugarskoj i Rumunjskoj i njihovim potrebama u pogledu njihove roditeljske uloge, 2) Podaci koji mjere zlostavljanje i zanemarivanje djece, nasilje od intimnog partnera, viktimizaciju uhođenjem i zlostavljanje, mentalno zdravlje i privrženost stil kod djece i zatvorenica iz Grčke, Bugarske i
--	--	--	---	--	---

				privrženosti za obje zatvorenice majke i djeca zatvorenih roditelja. Očekivani rezultati uključuju povećanu otpornost i funkcionalnost djece zatvorenih roditelja, poboljšane roditeljske vještine zatvorenih majki, ojačane odnose majka-dijete, poboljšane vještine i podignutu svijest zatvorskog osoblja. Datum početka projekta: 1.12.2009. i datum završetka projekta: 1.12.2012. Financiranje: Projekt „Odgoj djeteta kroz zatvorske rešetke“ sufinanciran je od strane programa DAPHNE III Europske komisije (80%) i partnerskih organizacija (20%).	Rumunjske i 3) Upitnici koji mjere zlostavljanje i zanemarivanje djece, nasilje od strane intimnog partnera, viktimizaciju uhođenjem i zlostavljanje, mentalno zdravlje i stil privrženosti kod djece i odraslih prevedeni na četiri jezika Rezultati izgradnje kapaciteta: 1) Obuka nacionalnih radnih skupina: Jedan seminar za obuku trenera, 2) Obuka znanstvenog osoblja osam ženskih zatvora: 10 seminara i 3) Senzibilizacija operativnog osoblja
--	--	--	--	--	--

					ženskih zatvora: 13 tečajeva (ako je izvedivo) u osam zatvora Rezultati intervencije: 1) Grupe za podršku majkama, 2) Grupe za podršku djeci, 3) Aktivnosti izgradnje obiteljskih veza - poseban dan: ako je izvedivo u osam zatvora i 4) Tri izložbe s kreacijama iz aktivnosti izgradnje obiteljskih veza Ostali rezultati: 1) Jedna konferencija organizirana u Grčkoj, 2) Web stranica projekta, 3) Četiri menadžerska sastanka, 4) Završno izvješće, 5) Izvješće o vanjskoj evaluaciji i 6)
--	--	--	--	--	---

					Šest konsolidiranih izvješća za svaku zemlju
2. Ελάνη – Δίκτυο Υποστηριζόμενων Υπηρεσιών ΣΠΑΒΟ (Elani-Mreža usluga podrške Udruga za prevenciju i rješavanje nasilja u obitelji (SPAVO))	Udruga za prevenciju i borbu protiv nasilja u obitelji Cipar	Rodno uvjetovano nasilje, Nasilje u obitelji	Cilj ovog programa je ponuditi značajne mogućnosti djeci smještenoj u skloništima. Stoga bi se mogli osjećati važnima, kompetentnima i ravnopravnima s ostalom djecom koja žive u stabilnijem obiteljskom okruženju.	Cilj: Zadovoljavanje medicinskih, obrazovnih i potreba za slobodno vrijeme djece smještene u skloništima zbog nasilja u obitelji. Ovaj preventivni program u potpunosti financira Ciparska nacionalna uprava za ovisnosti (NAAC), a provodi ga Udruga za prevenciju i rješavanje nasilja u obitelji (SPAVO). Ciljane skupine programa su žene i njihova maloljetna djeca smješteni u skloništima za žene SPAVO-a, jer su u obiteljskom kontekstu u neposrednoj opasnosti. Program se održao 2020. godine i provodio se u okrugu Nicosia s ciljem pokrivanja medicinskih i slobodnih potreba djece	Program ima preventivnu svrhu i nudi podršku i gostoprimstvo djeci smještenoj u skloništima za žene.

				smještene u skloništima SPAVO-a.	
3. Pozitivne roditeljske intervencije: Nevjerojatne godine	Češka Republika, Danska, Estonija, Finska, Irska, Malta, Nizozemska, Norveška, Portugal, Slovenija, Švedska i UK	Podržavanje razvoja djeteta kroz aktivnosti koje uključuju roditelje	Serija Nevjerojatne godine sastoji se od nekoliko međusobno povezanih, sveobuhvatnih i razvojno utemeljenih programa namijenjenih roditeljima, učiteljima i djeci. Programi obuke vođeni su razvojnom teorijom o ulozi višestrukih međusobno povezanih čimbenika rizika i zaštite u razvoju problema ponašanja. Programi su razvijeni da rade zajedno kako bi potaknuli emocionalnu, društvenu i akademsku	Kroz nevjerojatne godine roditelji dobivaju pomoć kako bi mogli uspješno zadovoljiti socijalne i emocionalne potrebe svoje djece.	1) Promicanje pozitivnog roditeljstva 2) Liječenje problema u ponašanju djeteta i 3) Smanjenje ili sprječavanje grubog ili zlostavljачkog roditeljstva

			kompetenciju kao i spriječili i liječili probleme u ponašanju i emocionalne probleme kod male djece.		
4. L.E.I projekt protiv nasilja u obitelji Radna snaga i ekonomska neovisnost (Talijanski akronim: Lavoro, Empowerment, Indipendenza)	ActionAid Italy, voditelj projekta, Italija. Projekt je izveden u Lombardiji, Italija	Promicanje ekonomske neovisnosti žena koje su bile žrtve obiteljskog nasilja. Cilj je pružiti im teorijske i praktične alate koji će im olakšati ulazak na tržište rada.	Projekt polazi od ankete koju je 2014. godine pokrenuo Nacionalni institut za statistiku, prema kojoj je oko 31,5% žena u dobnoj skupini od 16 do 70 godina u Italiji doživjelo seksualno ili fizičko nasilje. Često su partneri odgovorni za nasilje. Većina žena je prisiljena ostati u tim vezama jer nisu ekonomski ovisne. Dodano tome, evidentna je teškoća	Opći cilj projekta je promicanje ekonomske neovisnosti žena koje izlaze iz nasilnih situacija ili veza. Osim toga, cilj mu je pružiti osnovne vještine u stvaranju i upravljanju poslom kao području zapošljivosti. Razdoblje provedbe je 01/03/2018 - 31/03/2019 i uključuje: Izravni adresati: -22 Žene koje su doživjele nasilje; Neizravni primatelji: -Rođaci uključenih žena;	Izlazi: -Žene sudjeluju u tečajevima koji optimiziraju njihovu zapošljivost; -Žene pojačavaju svoj osjećaj osnaženosti; Ishod: -Žene dobivaju korisne vještine za pronalaženje posla; -Uključene žene jačaju osobne vještine šivanja za profesionalnu i osobnu upotrebu;

			pristupa određenim sektorima, a time i mogućnost reorganizacije života za žene. Kako bi se prevladale te točke, aktivnosti projekta mogu se sažeti kako slijedi: -Realizacija dva tečaja krojenja; -Provedba tečaja profesionalnog usmjeravanja; -Putevi samoosnaživanja kroz individualne i grupne sastanke; -Podučavanje kroz individualne i grupne sastanke;	Sudionici: - Centri za borbu protiv nasilja; -privatne tvrtke; -privatne tvrtke; Uključeni partneri su: -Ženska kuća; -Cooperativa I Sei Petali; -Zaklada za jednake mogućnosti Adecco; Donatori su privatne tvrtke (UPS).	-Žene povećavaju svoje samopoštovanje; -Žene stječu samopouzdanje;
--	--	--	--	---	---

			- Realizacija tečaja o samopoduzetništvu;		
5. WE GO 2 protiv rodno uvjetovanog nasilja. Jačanje ekonomske neovisnosti žena kao izlaz iz nasilja.	Projekt se provodi u 4 europske zemlje Italiji, Bugarskoj, Španjolskoj i Grčkoj i uključuje 6 organizacija: ActionAid Italy, voditelj projekta, Italija. Institut za društvena istraživanja (IRS), Italija. Rel.azioni Positive Società Cooperativa Sociale, Italija Foundation Gender Project for Bulgaria (GPF), Bugarska. SURT - Fundacio de dones, Španjolska. Ženski centar Karditsa (WCK), Grčka.	Podrška ženama žrtvama nasilja na ekonomskoj razini središnja je tema projekta. Glavne aktivnosti mogu se sažeti na sljedeći način: 1. Edukacija za stručnjake i socijalne radnike koji rade u centrima za borbu protiv nasilja. Razmjena znanja između različitih institucija.	Projekt proizlazi iz istraživanja koje je 2014. provela Europska agencija za temeljna prava (FRA), prema kojem svaka četvrta žena (22%) trpi obiteljsko nasilje unutar Europske unije. Štoviše, žene koje trpe nasilje su ekonomski ovisne. Centri za borbu protiv nasilja imaju središnju ulogu u pružanju podrške ženama koje su doživjele bilo koji oblik nasilja, pružajući psihološku i fizičku podršku kroz jedinstven i individualiziran put.	WE GO 2 je kreiran kao podrška socioekonomskom osnaživanju žena koje izlaze iz situacije nasilja s razdobljem provedbe od 1.12.2018. do 31.3.2021., sufinanciran od strane Udruge za prava, jednakost i građanstvo (REC) Program Europske unije. Projekt ima za cilj jačanje i jačanje lokalnih i nacionalnih sustava podrške ženama kroz razmjenu dobrih praksi i umrežavanje između javnih, privatnih i dionika tržišta rada. Postoje tri linije djelovanja: -Izgradnja kapaciteta: namjera je pozabaviti se dobrim praksama usmjerenim na usluge koje podupiru gospodarstvo u 4 zemlje partnera projekta. - Izgradnja mreže: konsolidirati otpornost lokalnih sustava za	Izlazi: - Teritorijalni protokoli za zapošljavanje žena; - Sudjelovanje djelatnika centara za borbu protiv nasilja zajedno s poslodavcima; -Timsko umrežavanje između centara za borbu protiv nasilja; -Izrada karijernih planova za žene; Ishodi: -100 žena je uključeno u posao; -100 žena poboljšalo svoje odnose;

		3. Izrada plana razvoja centara za borbu protiv nasilja. 4. Razvoj društvenih planova za karijeru žena. 5. Podizanje svijesti tvrtki o podršci ženama žrtvama nasilja s obzirom na posljedice nasilja. 6. Podrška tvrtkama u olakšavanju radnog uključivanja žena žrtava. 7. Stvaranje teritorijalnih protokola uz		promicanje socioekonomskog osnaživanja žena. -Podizanje svijesti i izravne akcije s poduzećima i institucijama: podržati ulazak žena na tržište rada promicanjem svijesti, koordinacije i suradnje tvrtki protiv nasilja. Stoga je važnost diseminacije rezultata projekta među različitim institucijama. Ciljne skupine projekta mogu se podijeliti na izravne i neizravne. Izravni uključuju: • 100 žena koje izlaze iz nasilnih situacija • 120 stručnjaka uključenih u prevenciju i odgovor na nasilje u obitelji • 80 uključenih tvrtki uključujući poslodavce i osoblje. Neizravni uključuju:	-120 stručnjaka usavršavalo se; -80 tvrtki je prošlo edukaciju na temu nasilja; -Proizvodi projekta bili su korisni za 27 zemalja EU, stručnjacima i kreatorima politika;
--	--	---	--	---	--

		uključivanje nekoliko aktera koji mogu jamčiti socio-ekonomsko osnaživanje žena koje su pretrpjele nasilje. 8. Nacionalna i međunarodna publikacija za širenje ciljeva i rezultata projekta.		• Žene uz podršku 8 centara za borbu protiv nasilja • Profesionalci i kreatori politika na lokalnoj, nacionalnoj i EU razini • Građani EU uključeni u projektne aktivnosti	
6. S.A.R.A. Projekt - Podrška aktivnoj mreži protiv nasilja	Fondazione con il Sud, Rim, Italija.	Projekt je usmjeren na borbu i sprječavanje nasilja nad ženama, u općinama planova društvenih zona S9 i S10	Projekt proizlazi iz analize Svjetske zdravstvene organizacije prema kojoj je i danas svaka treća žena žrtva nasilja. Konkretno, u Italiji ih je, prema analizi ISTAT-a, oko 7 milijuna. Oko 36%	S.A.R.A. Projekt je pokrenut 2018. u trajanju od dvije godine, zahvaljujući podršci i doprinosu Fondazione Sud, čiji je cilj jačanje akcija za borbu protiv fenomena nasilja nad ženama u općinama Planova društvenih zona S9 i S10 u pokrajina Salerno.	S.A.R.A. projekt ima za cilj postići sljedeće rezultate: - Borba i smanjenje diskriminacije, nasilja i iskorištavanja žena; - Aktivirati i ojačati teritorijalne službe za

		pokrajine Salerno, kroz jačanje dvaju centara za borbu protiv nasilja. Ova intervencija omogućava ženama pristup uslugama, oslobađanje od nasilnih odnosa zajedno sa svojom djecom. Aktivnosti uključuju: -Stvaranje mreže centara za borbu protiv nasilja - Zdravstveni pregled i edukativni sastanci za	žena lošeg zdravlja doživjelo je nasilje, a 36,6% njih ima teška ograničenja. Diljem svijeta procjenjuje se da žene s invaliditetom imaju dvostruko veću vjerojatnost da će doživjeti nasilje, a često im se ne vjeruje. U Kampaniji su 2016. godine feminicidi prema nacionalnim podacima bili 12 od 116, odnosno 10,% od ukupnog broja, u 90% slučajeva od strane partnera. Projekt S.A.RA želi donijeti promjenu jačanjem Centra za borbu protiv nasilja Atena Lucana - Aretusa (Ambito S10) i	Cilj je zajamčiti da žene žrtve nasilja mogu napustiti te veze psihološkim i ekonomskim putem, favorizirajući neovisnost za njih i za njihovu djecu. Namjera je postići kratkoročne i dugoročne promjene na uključenim teritorijima kroz specifične radnje koje se mogu mjeriti tijekom vremena. Jačanje centara za borbu protiv nasilja Aretusa i Iris potrebno je kako bi bili dostupniji ženama i kako bi se stvorila izravna uključenost u institucionalne i teritorijalne dionike kako bi oni mogli jamčiti sigurnost ženama. Zapravo, izravni korisnici ovog projekta su: -Općine u kojima su aktivirani putujući centri za borbu protiv nasilja;	podršku ženama u teškim situacijama; -Uključivanje i osnaživanje najugroženijih; - Integracija žena na tržište rada; -Obučavanje izravne ciljane publike na tom području; - Stjecanje relacijskih i afektivnih kompetencija za učenike i žene koje su doživjele nasilje.
--	--	--	--	--	--

		promicanje prava žena na zdravlje; -Putovi za žene s invaliditetom koje su žrtve nasilja; - Orijentacijski i popratni tečajevi za pronalaženje posla i stanovanja, za promicanje ekonomske neovisnosti, posebno: • Specifični putevi orijentacije za posao;	Sapri - Iris - Sportello Pierangela (Ambito S9). Obje su u pokrajini Salerno, ali se nalaze u područjima izoliranim od prometnih usluga, što ženama domaćinima stvara poteškoće u kretanju. Pružale su usluge ženama talijanske, rumunjske, ukrajinske i brazilske nacionalnosti.	-Bolnice koje utvrđuju nasilje nad ženama i primaju one s teškim ograničenjima; -Udruge i zadruge za rad s osobama s invaliditetom; -poslodavci u tom području rade zajedno kako bi doveli žene na tržište rada; -Udruge koje pomažu u stambenom zbrinjavanju žena; - ASL, policija, socijalne službe za aktivaciju tečajeva obuke; -Škole za provedbu putova prijenosa informacija i znanja; Neizravni primatelji: -30 volontera; -100 Roditelji/obitelji; -100 učenika i 20 nastavnika; -30 državljana stranog podrijetla;	
--	--	--	--	---	--

		• Aktivacija vaučera usmjerena na aktiviranje radnog iskustva u tvrtkama koje se nalaze u okruženju; • putevi osposobljavanja usmjereni na zapošljavanje, uzimajući u obzir individualne puteve žena; • ekonomska potpora za žene sa i bez djece, korisna za plaćanje najamnine. - Tečajevi obuke i obrazovanja za		-120 maloljetnika i 20 maloljetnika stranaca; -35 radnika trećeg sektora; (odgajatelji) -50 radnika javne uprave; -50 operatera u sektoru. Konačni primatelji: -120 žena koje izlaze iz situacije nasilja; Projekt uključuje sljedeće partnere -Udruga NVO Žena Drugačija -Općina Sala Consilina OPĆINA SAPRI Confcooperatives Campania Zaklada zajednice Salerno onlus -Socijalna zadruga HERMES	
--	--	---	--	--	--

		odnose za socijalne i zdravstvene radnike, nastavnike, policiju, roditelje i učenike. Obuka omogućuje osobama da steknu znanja i vještine o fenomenu nasilja te da mogu intervenirati u njemu.		Zajedno s Piazza San Giovanni Società Cooperativa Sociale arl -La Rada Consorzio di Cooperative Sociali Società Cooperativa Sociale -MESTIERI CAMPANIA CONSORTIUM OF SOCIAL COOPERATIVES - Socijalna zadruga Regija Campania - Glavna uprava za socijalnu politiku -Centar za borbu protiv nasilja Atena Lucana - Arethusa -Centar za borbu protiv nasilja Iris - Pierangela Help Desk	
--	--	--	--	--	--

STRENGTHS	SLABOSTI
• Ekonomska podrška ženama/majkama • Intervencije temeljene na teoriji • Intervencije provedene na nacionalnoj i međunarodnoj razini • Specijalizirano osoblje • Suradnja između službi • Poboljšane vještine i podignuta svijest stručnjaka i obitelji	• Ne postoje programi za majke žrtve nasilja • Ograničeno trajanje projekata nema održivosti • Neki centri koji nude usluge podrške nalaze se u područjima izoliranim od prijevoznih usluga
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
• Osmisliti programe za majke žrtve nasilja • Potrebno je koristiti teoretske i praktične alate projekta • Razmjena znanja između uključenih institucija iz različitih zemalja • Promjene politike na nacionalnoj i europskoj razini • Obuka za profesionalce • Podizanje svijesti o problemima nasilja • Izrada teritorijalnih protokola za zapošljavanje žena	• Majke žrtve nasilja nemaju roditeljsku edukaciju • Mnogi roditelji nemaju pristup obrazovanju roditelja